

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/27/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2220203735
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2220203735.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Matúš Staríček, v právnej veci navrhovateľa: C. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. R. H. XXXX/X, N. E., zastúpeného splnomocnenkyňou: Bányi & Partner, s. r. o., IČO: 52 450 503, so sídlom Nám. Bélu Bartóka 5, Veľký Meder, proti: 1/ matke maloletého dieťaťa: R. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXXX E., N. Z. X/A, G., zastúpenej advokátom: JUDr. Tibor Szakál, so sídlom Hlavná 26/5, Dunajská Streda, 2/ maloletemu dieťaťu: F. R. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, za účasti Krajskej prokuratúry Trnava, o určenie otcovstva, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 20Pc/11/2020-159 zo dňa 14.09.2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. návrh navrhovateľa na určenie otcovstva zamietol a výrokom II. o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 90, § 90 ods. 1, § 94 ods. 1 Zákona o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 224/2016 zo dňa 31.10.2017. Vecne rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľ sa návrhom doručeným súdu 30.10.2020 domáhal určenia, že je otcom maloletej F. R. I., nar. XX.XX.XXXX, ako aj úpravy práv a povinností rodičov vo vzťahu k maloletej. Návrh odôvodnil tým, že s matkou maloletej sa poznajú od r. 2013 a v spoločnej domácnosti žili od r. 2014, pričom maloletá bola plánovaným dieťaťom. V auguste 2020 však matka navrhovateľovi oznámila, že do rodného listu maloletej bol zapísaný iný muž na základe súhlasného vyhlásenia. Navrhovateľ je presvedčený o tom, že iba on môže byť biologickým otcom maloletej, nakoľko v čase rozhodnom pre jej počatie sa s matkou iný muž intímne nestýkal. Samotná matka už podala na súd prvej inštancie návrh na zapretie otcovstva voči zapísanému otcovi. Dňa 03.10.2020 navrhovateľ s matkou uzavreli manželstvo, matka však po dvanástich dňoch „po nezhode názorov“ prestala s navrhovateľom komunikovať a zakázala mu aj styk s maloletou.

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že otcovstvo k maloletej je (naďalej) určené súhlasným vyhlásením matky a zapísaného otca (tzv. druhou domnienkou otcovstva), nakoľko konanie o návrhu matky bolo z dôvodu späťvzatia návrhu právoplatne zastavené (dňa 19.12.2020). Poukázal na to, že určenie otcovstva sa v právnom poriadku Slovenskej republiky opiera o tri vyvrátiteľné domnienky, pričom ich poradie je fixné - teda aplikácia druhej je vylúčená, kým platí prvá, a aplikácia poslednej, kým platí druhá. Prvá domnienka svedčí manželovi matky a platí v prípade, ak sa dieťa narodí

počas trvania manželstva alebo v ochrannnej dobe po jej zániku (§ 85 a nasl. Zákona o rodine); táto sa však na prejednávajúcu vec nevzťahuje. Druhá domnienka svedčí mužovi, ktorý súhlasne s matkou vyhlási, že je otcom maloletého dieťaťa. Uplatňuje sa pri nej tzv. sociálne či chcené rodičovstvo, i keď toto nemusí byť v súlade s biologickým. Zaprieť otcovstvo určené na základe tejto domnienky môže len matka, maloleté dieťa zastúpené opatrovníkom (§ 96 Zákona o rodine) alebo muž, ktorého otcovstvo bolo takto určené (resp. jeho opatrovník, ak bola pred uplynutím lehoty na zapretie obmedzená spôsobilosť otca na právne úkony). Muž, ktorý o sebe tvrdí, že je biologickým otcom maloletého dieťaťa, toto právo nemá. Tretia domnienka svedčí mužovi, ktorý s matkou súložil v dobe rozhodnej pre počatie dieťaťa. Na základe zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie uviedol, že nie je splnená základná zákonná podmienka pre určenie otcovstva navrhovateľa treťou domnienkou podľa § 94 ods. 1 Zákona o rodine, a to z dôvodu, že otcovstvo k maloletej určené druhou domnienkou nebolo účinne zapreté, čo je nevyhnutnou podmienkou úspechu podaného návrhu. Pokiaľ navrhovateľ s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.10.2017 sp. zn. 6 Cdo 224/2016 žiadal, aby sa súd v konaní o jeho návrhu vysporiadal s otázkou platnosti súhlasného vyhlásenia matky a zapísaného otca ako predbežnou, súd prvej inštancie bol toho názoru, že posúdenie platnosti tohto vyhlásenia nemôže mať len povahu predbežnej otázky, ale musí byť samostatným predmetom konania, nakoľko si vyžaduje vykonanie dokazovania. V konaní, ktorého sa cit. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR týka, sa navrhovateľ určenia neplatnosti takého vyhlásenia aj domáhal, pričom (až) z neho vyvodzoval svoje oprávnenie podať žalobu o určenie otcovstva podľa tretej domnienky. V tomto konaní (sp. zn. 20Pc/11/2020) však navrhovateľ rovnako nepostupoval.

3. K námietke miestnej nepríslušnosti súdu vnesenej matkou a odôvodnenou tým, že maloletá má od novembra 2020 pobyt v G. a tiež maďarské štátne občianstvo, súd prvej inštancie uviedol, že v čase začatia konania (t.j. dňa 30.10.2020) mala maloletá bydlisko v obvode Okresného súdu Dunajská Streda, čo nebolo v konaní sporné a vyplýva to i z matkou predložených dokladov (potvrdenie o pobyte maloletej v G. bolo vydané až 30.11.2020), preto bol na konanie o určenie otcovstva miestne príslušný tento súd (§ 106 ods. 1 CMP - zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilného mimosporového poriadku). Keďže matka sa s maloletou následne presťahovala na územie iného štátu, nie je možný postup podľa § 6 CSP (Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z.), prípadne jeho iných ustanovení, ktorý je vnútroštátnym predpisom Slovenskej republiky, konanie je preto potrebné dokončiť podľa práva Slovenskej republiky, čo však nevylučuje možnosť po jeho skončení viesť nové konanie (viď Nariadenie rady ES č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach; Brusel I bis).

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie navrhovateľ s návrhom, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnil tým, že súd nedostatočne zistil skutkový stav veci, nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Súd prvej inštancie podľa odvolateľa odignoroval navrhovateľom doložený dôkaz - prostriedok procesného útoku (vyjadrenie zo dňa 13.04.2021) t.j. 1. doloženie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/492/2015, ktoré sa zaoberá otázkou neplatnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva z dôvodu obchádzania zákona, zároveň jeho 2. návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania podľa § 79 CSP, 3. následne predbežnú otázku ohľadom platnosti/neplatnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva, ako aj 4. návrh na vykonanie dôkazu príbratím znalca (odbor genetika).

5. Navrhovateľ odôvodnenie rozsudku označil za scestné, zavádzajúce až arbitrárne. Podľa názoru súdu, posúdenie platnosti súhlasného vyhlásenia rodičov nemôže mať len povahu predbežnej otázky, ale musí byť samostatným predmetom konania, nakoľko si vyžaduje vykonanie dokazovania. V tejto súvislosti odvolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/492/2015, na ktoré upozornil vo svojom podaní zo dňa 13.04.2021. Navrhovateľ uviedol, že tak právna teória ako aj súdna prax nevylučujú možnosť domáhať sa v civilnom konaní určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov o otcovstve, pokiaľ by neboli náležitosti vyhlásenia právneho úkonu v zmysle § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka splnené, resp. ak obaja vyhlasujúci rodičia vedeli, že muž, ktorý takéto vyhlásenie učinil, nie je jeho biologickým otcom. V danej veci žalobca neplatnosť súhlasného vyhlásenia žalovanej 1/ a žalovaného 2/ o otcovstve odôvodňuje práve nedostatkom náležitostí vyplývajúcich z § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka, resp. tým, že žalovaná 1/ a žalovaný 2/ v čase urobenia právneho

úkonu mali vedomosť o tom, že žalovaný 2/ nie je biologickým otcom maloletej. Túto skutočnosť potvrdili žalovaná 1/ v konaní o zapretie otcovstva, ktoré sama iniciovala, ako aj žalovaný 2/ na overenom prehlásení, že nie je biologickým otcom. Žalobca v právnom postavení domnelého otca nemá podľa Zákona o rodine priamu možnosť zaprieť otcovstvo právneho otca, t. j. žalovaného 2/. V prípade konfliktu medzi právnym a biologickým otcom by ale nemala absentovať v právnej úprave možnosť nápravy takéhoto nežiadúceho stavu. Treba preto pripustiť na strane žalobcu možnosť domáhať sa na súde ochrany svojho práva (práva na súkromný a rodinný život) žalobou o určenie neplatnosti tohto právneho úkonu. Ak zákon v danej situácii vyslovil, že v tomto konaní nie je možné riadne a zákonne o takejto žalobe rozhodnúť, bola by navrhovateľovi odmietnutá možnosť domáhať sa zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, čo je v rozpore s čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy. Zároveň by týmto postupom sudu došlo aj k porušeniu práva žalobcu na relevantné konanie súdu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Okrem toho, uvedený názor prvostupňového súdu, a to aj v kontexte jeho podpornej argumentácie, treba považovať za svojvoľný a neudržateľný. Zákon o rodine ako hmotnoprávny predpis totiž nie je špeciálnou právnou úpravou k Civilnému sporovému poriadku, ktorý je procesným predpisom. Vzťah týchto právnych predpisov nie je vzťahom špeciálnej právnej úpravy a všeobecnej právnej úpravy a preto názor matky, že „v opačnom prípade by dochádzalo k obchádzaniu špeciálnej právnej úpravy postupom podľa všeobecnej právnej úpravy“, nemá racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov. Zákon o rodine v ustanovení § 110 umožňuje podporné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sa použijú vtedy, ak Zákon o rodine určitú otázku neupravuje alebo ju upravuje neúplne. Keďže Zákon o rodine otázku platnosti právnych úkonov, akým je aj súhlasné vyhlásenie rodičov o otcovstve, neupravuje, treba potom použiť príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, t. j. možno primerane použiť tiež ustanovenia § 37 ods. 1, § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka.

6. Odvolateľ ďalej uviedol, že súd prvej inštancie mal podľa návrhu o určenie otcovstva, v ktorom žiadal, aby sa ako predbežnou otázkou vysporiadal aj s neplatnosťou súhlasného vyhlásenia žalovanej 1/ a žalovaného 2/ o otcovstve, riešiť otázku, či za situácie, keď žalovaná 1/ a žalovaný 2/ v čase urobenia právneho úkonu mali vedomosť o tom, že žalovaný 2/ nie je biologickým otcom maloletej, je tento právny úkon neplatný pre nedostatok vážnosti vôle, resp. pre obchádzanie zákona. V dôvodoch rozsudku mal preto predovšetkým uviesť, ktoré žalobcom tvrdené skutočnosti vzal za preukázané a ktoré nie, a z ktorých dôkazov vychádzal, mal aspoň stručne vysvetliť, prečo sú, resp. nie sú žalobcom preukázané skutočnosti (posudzujúc ich vo vzájomnej súvislosti) spôsobilé dokázať to, že žalovaní 1/ a 2/ mali vedomosť o tom, že žalovaný 2/ nie je biologickým otcom maloletého dieťaťa, že žalovaná 1/ a žalovaný 2/ prejavom vôle (ne)zamýšľali vyvolať tie právne účinky, ktoré Zákon o rodine s takýmto prejavom vôle spája, resp. že žalovaná 1/ a žalovaný 2/ týmto prejavom vôle fakticky obchádzajú zákon (uznaniu cudzieho dieťaťa za vlastné mužom, ktorý nie je jeho biologickým otcom, slúži inštitút osvojenia). V dôvodoch rozhodnutia teda chýbajú úvahy, ktorými sa súd prvej inštancie pri prijatí pre vec rozhodujúcich záverov riadil. Okrem toho, viaceré žalobcom tvrdené skutočnosti, boli súdom prvej inštancie spájané s tým, čo nimi nemalo byť dokázané, čo spôsobuje, že rozsudok súdu prvej inštancie je vnútorne rozporný.

7. K odvolaniu navrhovateľa sa v podaní zo dňa 07.12.2021 vyjadrila matka maloletého dieťaťa, ktorá navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že navrhovateľ, zrejme po uvedení si neexistencie svojej aktívnej legitímácie pre podaný návrh, podal podanie s neurčitým obsahom s názvom „Návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania“ zo dňa 13.04.2021 (teda nie návrh na rozhodnutie o predbežnej otázke), v ktorom, pri konštatácii všeobecne známej právnej skutočnosti, že on ako „žalobca nemá priamu možnosť zaprieť otcovstvo domnelého otca“, už navrhol: 1/ aby sa súd s ako predbežnou otázkou vysporiadal s otázkou, či je súhlasné vyhlásenie rodičov o určení otcovstva k maloletej platné alebo nie, avšak bez návrhu na vykonanie dôkazov a bez preukázania naliehavého právneho záujmu; 2/ pristúpenie ďalšieho účastníka do konania K. I. podľa § 79 CSP, ale bez bližšieho zdôvodnenia, v čom má spočívať jeho procesná subjektivita a procesná spôsobilosť; 3/ pribratie znalca z odboru genetiky, ale bez bližšieho špecifikovania úlohy znalca v tomto konaní.

8. Matka uviedla, že navrhovateľ o ňu začal javiť záujem, až keď sa dozvedel, že má s otcom maloletej určený termín sobáša (prakticky po dvoch rokoch od narodenia maloletej), ktorý nebezpečnými vyhrážkami voči otcovi a matke prekazil. Čiže jeho záujem sa prejavil a obnovil predovšetkým o matku (v tom čase ona 27-ročná, navrhovateľ 56-ročný), maloletá zohrávala v jeho skutočných záujmoch až následnú, podradnú úlohu. Navrhovateľ nevie preukázať žiadny naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti vyhlásenia, teda jeho aktívna legitímácia nie je daná ani na

vedenie takého sporu. Záujem navrhovateľa na vedení takéhoto sporu skôr spočíva v jeho úmyselnom, zbytočnom a neprimeranom zaťažovaní jej osoby v rozpore s čl. 5 prvá veta CSP (zjavné zneužitie práva nepožíva súdnu ochranu). Už len z tohto dôvodu, t. j. z nedostatku preukázania naliehavého právneho záujmu navrhovateľa, nemal súd dôvod, aby sa s týmto podaním zaoberal ako s predbežnou otázkou. Navrhovateľ pritom neunesol ani bremeno dôkazov v smere preukázania neplatnosti právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia matky a otca. Preto súd rozhodoval len o návrhu navrhovateľa podľa § 94 Zákona o rodine, kedy navrhovateľ nie je aktívne legitimovaný pre nesplnenie zákonných podmienok.

9. Matka ďalej uviedla, že v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR bol opakovane vyjadrený záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne, a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť vo veci samej (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo/146/2017 z 25.03.2018). K námietke navrhovateľa v odvolaní, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces aj tým, že súd nevykonal všetky ním navrhnuté dôkazy, uviedla, že súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 132, 185 CSP) a nie strán sporu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo/224/2016, bod 21 odôvodnenia). Nič nebránilo tomu, aby okresný súd pri rozhodovaní o neúplnom a nekoncepčnom návrhu navrhovateľa (skúmať platnosť súhlasného vyhlásenia rodičov maloletej ako predbežnej otázky) rozhodol o zamietnutí návrhu navrhovateľa o určenie otcovstva podľa § 94 Zákona o rodine. Súd tak rozhodol v súlade so základným princípom čl. 12 CMP a čl. 17 a 10 CSP. Argumentácia navrhovateľa jeho právom na súkromný a rodinný život je nanajvýš nešťastná, keď práve navrhovateľ je ten, ktorý iniciovaním rôznych konaní, vyhrážkami na adresu matky, neustálymi pokusmi o nezákonné fyzické prenasledovanie matky a maloletej, narúša súkromný rodinný život matky a maloletej, konajúc tak v rozpore s ust. čl. 5 písm. b), c) Zákona o rodine, lebo nezohľadňuje zákonom garantovaný záujem dieťaťa na jeho bezpečie, stabilitu prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochranu dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa. Matka sa spolu s maloletou odsťahovala na územie G. po nebezpečných vyhrážkach navrhovateľa a po jeho neustálom prenasledovaní, ktoré je aj predmetom vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní, kde získali trvalý pobyt a žijú spolu s otcom maloletej K. I. na adrese XXXX, E., N. Z. X/A, G.. Neustále odkazovanie navrhovateľa na konanie vedené na Okresnom súde v Dunajskej Strede pod sp. zn. 7Pc/11/2020 (o návrhu matky na zapretie otcovstva) je podľa matky pre rozhodovanie v prejednávacom konaní právne bezpredmetné a bezvýznamné, nakoľko toto konanie bolo uznesením zo dňa 13.11.2020 po späťvzatí návrhu matkou v celom rozsahu právoplatne zastavené.

10. Okresná prokuratúra Dunajská Streda v podaní zo dňa 03.02.2022 navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť s odôvodnením, že v zmysle troch základných podmienok pre určenie otcovstva v zmysle § 84 a nasl. Zákona o rodine, môže byť otcovstvo určené 1. manželovi matky, 2. súhlasným vyhlásením rodičov, 3. rozhodnutím súdu. Tretia domnienka prichádza do úvahy, ak nebolo otcovstvo ustálené a určené na základe prvej ani druhej domnienky. V prejednávanej veci otcovstvo k maloletej patrí na základe súhlasného vyhlásenia rodičov (t. j. v zmysle druhej domnienky) Attilovi Goltsovi, pričom toto určenie otcovstva je v súčasnosti stále platné. Vzhľadom na ustanovenie § 94 ods. 1 Zákona o rodine tak navrhovateľ nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na určenie otcovstva rozhodnutím súdu, nakoľko tento spôsob určenia otcovstva je prípustný iba v prípade, ak otcovstvo nebolo určené na základe prvej a druhej domnienky. Posúdenie platnosti súhlasného vyhlásenia nemôže mať povahu predbežnej otázky, ale musí byť samostatným predmetom konania. Z uvedeného dôvodu sú navrhovateľom namietané skutočnosti, že súd nevykonal ním navrhované dokazovanie za bezpredmetné, pričom súd nie je návrhmi strán viazaný a teda nie je povinný vykonať všetky dôkazy ako strany navrhujú. Súd sám rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 CSP). Konanie a rozhodnutie najvyššieho súdu, na ktoré navrhovateľ v konaní poukazuje, sa týkalo práve konania o návrhu na vyslovenie neplatnosti právneho úkonu, súhlasného vyhlásenia rodičov, na ktorého začatie na základe návrhu by mohol byť navrhovateľ aktívne legitimovaný, čo sa však nedá konštatovať pre konanie o určení otcovstva podľa § 94 Zákona o rodine, ktorý návrh navrhovateľ podal a v ktorom aktívne legitimovanými sú výhradne dieťaťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, ak jeho otcovstvo nevylučujú závažné okolnosti. Podmienkou využitia tretej domnienky v zmysle zásady ich subsidiarity je však skutočnosť, že otcovstvo nebolo ustálené na základe žiadnej z predchádzajúcich domnienok. Vychádzajúc z uvedeného, tretia domnienka môže byť v praxi uplatnená ako úplne prvá

alebo až po využití prvej, druhej alebo oboch domniek a po úspešnom zapretí otcovstva založeného týmito domnienkami. Ak však otcovstvo bolo relevantným spôsobom ustálené, je to prekážkou pre iného muža, aby sa domáhal určovania otcovstva k tomuto dieťaťu.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

12. Podľa § 84 Zákona o rodine, otcovstvo sa určuje na základe domniek otcovstva ustanovených v tomto zákone súhlasným vyhlásením rodičov alebo rozhodnutím súdu.

13. Podľa § 90 Zákona o rodine, ak nie je otcovstvo určené podľa domnienky otcovstva manžela matky, možno ho určiť súhlasným vyhlásením oboch rodičov.

14. Podľa § 91 ods. 1 Zákona o rodine, za otca sa považuje muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

15. Podľa § 94 ods. 1 Zákona o rodine, ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.

16. Podľa § 96 ods. 1 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom.

17. Podľa § 108 ods. 2 CMP, účastníkom konania o určenie otcovstva je navrhovateľ podľa predpisov rodinného práva, dieťa, matka a muž, ktorého otcovstvo má byť určené.

18. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

19. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

20. Odvolací súd v celom rozsahu preberá skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, ktorý dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre meritórne rozhodnutie, pričom sa vysporiadal s podstatnými argumentmi účastníkov konania a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne zákonné ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd dopĺňa nasledovné:

21. Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 20Pc/11/2020 je konanie vo veci samej o návrhu navrhovateľa na určenie otcovstva. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý návrh navrhovateľa vo veci samej zamietol.

22. Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že v rodnom liste maloletej F. R. I. je ako jej otec zapísaný K. I. nar. XX.XX.XXXX, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, a ako matka R. G., nar. XX.XX.XXXX. Z pripojeného spisu Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 7Pc/11/2020 tiež vyplýva, že matka maloletej sa návrhom doručeným Okresnému súdu Dunajská Streda 07.10.2020 domáhala zapretia otcovstva voči K. I.. Konanie o tomto návrhu matky bolo uznesením č. k. 7Pc/11/2020-7 zo dňa 13.11.2020 zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu matkou maloletej.

23. Odvolateľ s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 224/2016 zo dňa 31.10.2017 uviedol, že tak právna teória ako aj súdna prax nevyklúčujú možnosť domáhať sa v civilnom konaní určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov podľa § 91 ods. 1 Zákona o rodine, pokiaľ by neboli náležitosti vyhlásenia právneho úkonu v zmysle § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka splnené, resp. ak obaja vyhlasujúci rodičia vedeli, že muž, ktorý takéto vyhlásenie učinil, nie je jeho biologickým otcom. Najvyšší súd SR v predmetnom uznesení konštatoval, že Zákon o rodine v ustanovení § 110 umožňuje podporné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sa použijú vtedy, ak Zákon o rodine určitú otázku neupravuje alebo ju upravuje neúplne, a keďže Zákon o rodine otázku platnosti právnych úkonov, akým je aj súhlasné vyhlásenie rodičov o otcovstve, neupravuje, treba potom použiť príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, t.j. možno primerane použiť tiež ustanovenia § 37 ods. 1, § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka. Odvolateľ však opomenul tú skutočnosť, že v predmetnom konaní sa otázka platnosti súhlasného vyhlásenia rodičov podľa § 91 ods. 1 Zákona o rodine neriešila ako predbežná otázka, ale bola uplatnená v rámci žaloby (žalobca sa domáhal, aby súd určil, že súhlasné vyhlásenie rodičov o určenie otcovstva je neplatné, a zároveň aby súd určil, že žalobca je otcom maloletého dieťaťa).

24. Odvolateľ v rámci odvolacích námietok tiež poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 492/2015 zo dňa 22.06.2016. Najvyšší súd SR v predmetnom uznesení konštatoval, že zákonodarca v Slovenskej republike upravil právne určenie otcovstva na základe systému troch zákonných domniek otcovstva, ktoré sa vzájomne vylučujú. Cieľom tejto úpravy je vytvoriť v čo najkratšom čase právnu istotu dieťaťa tak, aby každé dieťa malo matku a otca ako nositeľov rodičovských práv a povinností, a tým bola zabezpečená jeho ochrana a starostlivosť aj v zmysle záväzkov vyplývajúcich Slovenskej republike z medzinárodných zmlúv (najmä Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Dohovoru o právach dieťaťa). Prvá zákonná domnienka svedčí manželovi matky dieťaťa (§ 85 Zákona o rodine). Pokiaľ nebolo otcovstvo k dieťaťu určené manželovi matky, nastupujú v poradí za sebou ďalšie dve zákonné domnienky - súhlasné vyhlásenie rodičov dieťaťa (§ 90 Zákona o rodine) a rozhodnutie súdu (§ 94 Zákona o rodine). Hoci sú tieto dve domnienky zdanlivo rovnocenné, zákon uprednostňuje dobrovoľné určenie otcovstva na základe spoločného vyhlásenia matky a otca dieťaťa potvrdzujúceho skutočnosť, že sú rodičmi dieťaťa, teda ide o preferenciu druhej zákonnej domnienky pred autoritatívnym rozhodnutím súdu. Uvedené je zrejme jednak z umiestnenia tejto zákonnej domnienky priamo v zákone o rodine ako aj z výslovného znenia ustanovenia § 94 ods. 1 Zákona o rodine „ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka, alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.“ V zmysle § 91 ods. 1 Zákona o rodine v prípade určenia otcovstva druhou zákonnou domnienkou sa za otca dieťaťa považuje muž, ktorý vyhlásenie urobil. Citované ustanovenie nevyžaduje k vzniku otcovstva splnenie žiadnej ďalšej hmotnoprávnej podmienky, pričom aj z použitého pojmu „muž“ - vyplýva, že muž vyhlasujúci, že je otcom dieťaťa, stane sa otcom v zmysle práva hoci nemusí byť zároveň aj biologickým otcom dieťaťa, toto sa však predpokladá. Zákonodarca pri tomto spôsobe určenia otcovstva vychádza z predpokladu, že muž, ktorý robí vyhlásenie o otcovstve k dieťaťu, koná slobodne a vážne, vedomý si dôsledkov tohto svojho úkonu a zodpovednosti, ktorú na seba berie. Súčasne vyhlásenie robí aj matka dieťaťa, ktorá takto prejaví svoj úmysel zabezpečiť spoločnú starostlivosť o dieťa s konkrétnym mužom. Druhá domnienka otcovstva teda vychádza z rešpektovania slobodnej vôle dvoch ľudí, ktorí sa dobrovoľne rozhodnú starať sa o spoločné dieťa. Práve takýto dobrovoľný a slobodný záväzok dáva vyššiu mieru garancie, že dieťa bude mať vytvorené stabilné, bezpečné a harmonické rodinné zázemie. Táto konštrukcia určenia otcovstva, i keď nemusí za každých okolností zodpovedať skutočnému stavu rodičovstva a môže prípadne viesť aj k obmedzeniu práv biologického otca, vychádza z uprednostnenia právnej istoty a záujmov dieťaťa. Je premietnutím práv dieťaťa a ochrany jeho záujmov v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa. Úprava zákonných domniek má za cieľ zabezpečiť určenie skutočného - biologického otcovstva i keď nemožno vylúčiť prípady nezodpovedajúce skutočnému stavu otcovstva, nápravy tohto stavu je možné oprávneným subjektom dosiahnuť za podmienok, ktoré sa spájajú s inštitútom zapretia otcovstva a následným určením otcovstva. Inštitút zapretia otcovstva prichádza do úvahy len tam, kde

bolo otcovstvo založené prvou a druhou domnienkou. Až jeho naplnením sa otvára cesta k druhej fáze, ktorou je určenie otcovstva súdom (tretia domnienka), nemožno ale vylúčiť, že otcovstvo môže byť prípadne opakovane určené aj na základe druhej domnienky.

25. Podobne ako v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 224/2016 i v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 492/2015 Najvyšší súd SR uviedol, že v systéme slovenského práva nie sú právne prekážky, ktoré by v občianskom súdnom konaní vylučovali možnosť posúdenia platnosti určenia otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, o ktorom obaja vyhlasujúci rodičia vedeli, že muž, ktorý takého vyhlásenie učinil, nie je biologickým otcom dieťaťa, pokiaľ k tomu budú splnené podmienky. Zdôraznil ale, že sa nejedná o takú otázku, ktorá by mohla byť ako predbežná riešená v konaní o určení otcovstva (tretia domnienka), lebo toto možno viesť iba vtedy, ak dieťaťu nesvedčí žiadna domnienka otcovstva, alebo ak bolo otcovstvo účinne zapreté.

26. Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktorý zamietnutie návrhu vo veci samej odôvodnil tým, že v prejednávanej veci nebola splnená základná zákonná podmienka pre určenie otcovstva navrhovateľa treťou domnienkou podľa § 94 ods. 1 Zákona o rodine, a to z dôvodu, že otcovstvo k maloletej určené druhou domnienkou nebolo účinne zapreté, čo je nevyhnutnou podmienkou úspechu podaného návrhu, pričom posúdenie platnosti súhlasného vyhlásenia matky a zapísaného otca nemôže mať len povahu predbežnej otázky, ale musí byť samostatným predmetom konania.

27. Čo sa týka odvolacej námietky spočívajúcej v nerozhodnutí súdom prvej inštancie o návrhu navrhovateľa na prístupenie ďalšieho účastníka do konania podľa § 79 CSP (a to v osobe v rodnom liste zapísaného otca), odvolací súd túto vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže táto vada konania v podobe absencie procesného rozhodnutia o návrhu účastníka konania nemala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej (§ 67 CMP). Odvolací súd navyše poukazuje na to, že okruh účastníkov konania v prejednávanej veci je určený zákonom, a to konkrétne § 108 ods. 2 CMP, v zmysle ktorého sú účastníkmi konania o určenie otcovstva navrhovateľ, dieťa, matka a muž, ktorého otcovstvo má byť určené.

28. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny. Správnym bol i výrok súdu prvej inštancie o trovách konania, ktorý je v súlade s § 52 CMP. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

29. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

30. Senát odvolacieho súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).